

суддя, вміщується в конфлікт, виникає силовий фактор, який у творчості не повинен мати місця. Найкращий варіант, коли викладач з диригування та керівник оркестрового класу попередньо узгоджують твір і лише після цього виконується інструментовка і створюється «зелена дорога» до оркестру. Це є оптимальним варіантом налагодження спільної та продуктивної роботи оркестрового класу та свідчить про збереження авторитету та взаємоповаги викладачів кафедри.

Важливою сферою є концертна діяльність колективу. Це не тільки сама процедура виступу, а й величезна, клопітка робота організаційного порядку: транспортування інструментів, нотної бібліотеки, пілітрів, костюмів; питання зборів, генеральних репетицій і прогонів; дисципліна на сцені; аналіз виступу тощо.

До рекомендованих репертуарних творів для диригування оркестром народних інструментів належать: І. Ковач «Полька», С. Людкевич «Старовинна пісня», Б. Сметана «Поетична полька», Л. Фучаджі «Карусель», Ю. Щуровський «Український танець», В. Бібік «Світанок», А. Кореллі «Сарабанда», В. Косенко «Вальс», Л. Ревуцький «Веснянка», М. Скорик «Естрадна п'єса», Л. Шукайло «Жонглер», Ж. Колодуб «Бугі-вугі», Р. Лісова «Романс «Бережи кохання», Р. Петерсен «Старенький автомобіль», В. Черненко «Романс».

Висновки. В контексті вищезазначеного підкреслимо, що роль керівника студентського оркестрового колективу надзвичайно важлива, адже від нього залежить виховання та становлення високопрофесійного музиканта, зокрема диригента. Це складний та довготривалий процес, що вимагає від особистості, яка налаштована на творчу самореалізацію, належних вольових якостей, критичного мислення, креативного потенціалу, творчої ініціативи, стійкого бажання відшліфувати набуті професійні диригентські вміння і навички. Виконавське мистецтво диригування продовжує розвиватися, оскільки ускладнюється музична мова, зростає рівень майстерності музикантів. Це потребує ще кращої професійної підготовки майбутніх диригентів.

Список використаних джерел

1. Бенч О. Г. Хорова методика Павла Муравського. До 100-річчя Павла Муравського (Електронний ресурс). НМАУ. Часопис. 2014. Вип. 25.
2. Петрик С. В. Диригентська техніка як важливий компонент мистецтва диригування (Електронний ресурс). *Культура України*. 2012. Вип. 39.

Скиданенко Світлана,
викладачка Полтавського фахового
коледжу мистецтв імені М.°В.°Лисенка
(м.°Полтава)

ДЕЯКИ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ З МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ

Анотація. Представлена стаття присвячена аналізу методів та прийомів проведення індивідуальних занять в складних умовах сьогодення. Виділені позитивні та негативні ознаки on-line навчання. Запропоновані рекомендації, в тому числі власні, з підготовки і проведення індивідуальних занять з навчання гри на музичному інструменті за

дистанційною формою.

Ключові слова: *музична освіта, клас інструментального виконавства, дистанційне навчання, індивідуальне заняття.*

Останнім часом в умовах пандемії та військового положення великої актуальності набувають питання дистанційної форми навчання у мистецьких закладах.

Індивідуальна підготовка – важливий етап, з якого починається навчально-художня і творча робота учня і яка характерна для мистецьких закладів. Наявність живого спілкування – основний ключовий момент в навчанні, проте сьогоденні реалії вимагають нових підходів у проведенні індивідуальних занять дистанційно.

Дистанційна форма навчання – це форма отримання освіти на рівні з очною, заочною освітою, екстернатом. При дистанційному навчанні використовуються традиційні та специфічні методи та прийоми із застосуванням комп'ютерних технологій та мереж. On-line навчання передбачає використання комп'ютерної техніки, інших гаджетів, підключених до мережі Internet на основі спеціальних платформ Zoom, Meet, Moodle тощо [3, с. 1].

Індивідуальне On-line заняття має багато спільних рис із очним, проте характеризується певною своєрідністю і специфікою. Так, викладач повинен реагувати на можливі ускладнення, які неодмінно виникають під час заняття, та оперативно вирішувати їх без втрати уваги студента та руйнування логіки заняття. В умовах очного навчання таких проблем не виникає, оскільки фізична присутність педагога та безпосередній контакт з учнем дають змогу корегувати гру не зупиняючи її.

Дистанційні заняття мають свою характерну специфіку, яка має як позитивні, так і негативні моменти. Серед позитивних наведемо:

- здобувачу освіти не потрібно витрачати час, щоб дістатися до аудиторії, він почувається комфортно, спокійно;
- викладач бачить учня у звичних для нього умовах,
- учень може перед заняттям самостійно розігратися;
- під час заняття учень менше відволікається, оскільки менший зоровий контакт з викладачем;

Проте є ряд негативних моментів, серед яких:

- відсутність фізичного контакту з викладачем, що не дає можливості реалізації тактильної форми спілкування;
- викладачу та учню важко зберегти ступінь захопленості та азарту у пізнанні нового під час заняття [4];
- важко робити помітки та зауваження в нотах, для цього потрібно контактувати з учнем та правильно координувати примітки на полях;
- неможливо бачити учня під час гри з різних ракурсів;
- викладач повинен продумати хід заняття таким чином, щоб бути готовим до зміни його структури та проведення;
- велика енергозатратність для викладача: постійне напруження, викликане відсутністю контакту та можливості тримати увагу учня;
- необхідною є перебільшена манера гри (тихі звуки слабо прослуховуються, частковоспотворюється динаміка) через «звуковий коридор», часто зображення та звук відтворюються не синхронно.

Упродовж On-lineзанять змінюються засоби викладання. При відсутності тактильного контакту, який є дуже важливим, залишаються позамежами заняття гра викладача на інструменті, «блиск очей», почуття гумору. Зауваження до студента повинні бути витримані, спокійні, без зайвої нервозності та роздратованості. Необхідно пильно контролювати свою мову і намагатись висловлювати кожну вказівку просто і переконливо. Млявий та байдужий тон викладача викликає малоактивну реакцію і заняття проходять нецікаво, формально [4, с. °67].

Для покращення якості індивідуальних дистанційних занять пропонуємо звернути увагу на:

- ноти учня повинні мати книжковий формат та бути ідентичними з примірником викладача;
- всі такти нот пронумеровані, що значно спрощує роботу над музичним матеріалом;
- в нотах синхронно відмічати проблемні місця, над яким слід працювати учню;
- оскільки гру не можливо супроводжувати співом, попутними зауваженнями, підказками, то учневі можна рекомендувати працювати з навушником;
- напрацьовувати навички оперативного мовного спілкування з учнем On-line, використовувати зрозумілі конкретні фрази;
- оскільки мовне спілкування одне з надважливих, необхідно вміти передати словами з використанням музичних термінів характер виконання твору, описати характер звуку, коректно і зрозуміло сформулювати зауваження тощо. Бажано записувати заняття на відео й аналізувати культуру мови викладача, а також обговорювати проблемні моменти з учнем;
- слідкувати за своїм зовнішнім виглядом, інтер'єром кімнати, з якої проводиться заняття.

Під час занять On-line, в основному, використовуються ті ж самі методи і прийоми, які використовуються під час очних занять. Проте є певна специфіка їх застосування. Зауважимо, що деякі з них не можливо використовувати на On-line заняттях. На думку А.°Афоніної, до таких методів можна віднести:

- *методнаправляючих вказівок* – пояснення як грати, на що звертати увагу. Цей метод використовується в обох видах занять. Вказівки повинні бути конкретні, короткі та зрозумілі;
- *метод поправочних зупинок* використовується, коли під час гри допускаються помилки, які необхідно виправити. Оскільки під час On-line занять зупинити гру важче, то цей метод бажано використовувати тільки в ситуаціях, коли гру продовжувати неможливо, так як допускаються неточності не сумісні з грою;
- *метод сутутньої підказки* не використовується при занятті On-line, так як робити зауваження, підказувати під час гри учня просто неможливо через недосконалість звукового коридору;
- *метод ансамблевої гри*, який часто використовується при вивченні поліфонічних творів, при зведенні гри двома руками; не можливо використовувати під час занять On-line;
- *метод уточнювального інтонування* –теж неможливо використовувати, оскільки інтонування викладача не буде співпадати з грою студента.

Тому викладачу важливо визначитися і навчитись правильно використовувати методи та прийоми викладання, які найбільш ефективні при проведенні On-line занять [1, с. 87].

Навчання гри на інструменті дистанційно сприяло появі нових методів і прийомів з використанням електронних ресурсів. Хоча ці методи можливо використовувати і для занять очно, проте, використання електронних ресурсів набуло широкого розповсюдження саме завдяки On-line навчанню. Назвемо їх: використання електронних посилань з метою розширення кругозору учня; використання відеозаписів гри викладача з коментарями та вказівками для учня; аналіз відеозапису гри учня, зробленого напередодні заняття.

Проведення продуктивних занять з музичного інструмента дистанційно, досягнення хороших результатів вимагають від викладача великих енергозатрат, бо під час занять викладач повинен бути максимально зосередженим та спостережливим; використовувати свою пам'ять, інтуїцію та фантазію, педагогічне мислення та слідкувати за культурою мови. При цьому він повинен бути терплячим до учня, наполегливим та переконливим у своїх вимогах, бути готовим мобільно переключатись на різні види діяльності.

Список використаних джерел

1. Афоніна О. С. Перспективи впровадження дистанційних курсів з музикознавства у навчальний процес Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв / О. С. Афоніна // *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Вип. 4. К. : Міленіум, 2012. С. 85–88.
2. Васильєва Л. Досвід формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до використання технологій дистанційного навчання / Л. Васильєва // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. №7. С. 48–58.
3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні: Постанова Міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2000 р. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.
4. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році: методичні рекомендації / за заг. ред. В. І. Шуляра. Миколаїв: ОШПО, 2020. 108 с.

Інтернет ресурси:

5. Режим доступу: https://youtu.be/lbdHR919_IU
6. Режим доступу: <https://youtu.be/z7UIOadLEjc>

Ступак Анастасія,
завідувачка народного відділу,
викладач по класу бандури
Полтавської дитячої музичної
школи №3 імені Бориса Гмирі

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ МАЛИХ АНСАМБЛЕВИХ ФОРМ, ЗОКРЕМА ЖІНОЧЕ ТРІО БАНДУРИСТОК

Анотація. У статті аналізується сутність передумов створення малих